

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

► TÜSEV YASAL ÇALIŞMALAR DANIŞMA TOPLANTISI

13.05.2014

Cezayir Restaurant, İstanbul

Toplantı Türü	: TÜSEV YASAL ÇALIŞMALAR DANIŞMA TOPLANTISI
Tarih	: 13 Mayıs 2014
Yer	: İstanbul, Türkiye

TÜSEV Yerel İstişare Toplantıları

Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV), 1993 yılında aralarında Türkiye’nin önde gelen vakıf ve derneklerinin bulunduğu 23 sivil toplum kuruluşu tarafından üçüncü sektörün yasal, mali ve işlevsel altyapısını geliştirmek amacıyla kurulmuştur. TÜSEV, STK’lar için daha destekleyici bir yasal ve mali ortam yaratılması, STK’lara stratejik ve etkin kaynak aktarımının sağlanması, kamu, özel sektör ve üçüncü sektör arası işbirliğinin teşvik edilmesi, uluslararası topluluğun ülkemiz üçüncü sektörünü tanıması ve işbirlikleri kurması, sivil toplumla ilgili araştırma projelerinin hazırlanması, bu araştırmaların sivil toplum paydaşlarının gelecek faaliyet ve programlarında yol gösterici şekilde kullanılması konularında çalışmalar yapmaktadır.

Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, Sivil Toplum Geliştirme Merkezi Derneği (STGM) ve Yaşama Dair Vakıf (YADA) ile birlikte Haziran 2012 itibarıyla **“Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi”** projesini gerçekleştirmektedir. Türkiye’de çoğulculuğu ve Avrupa ile bütünleşmenin değerlerini destekleyen güçlü demokratik kurumların ve sivil toplumun var olmasını sağlamayı hedefleyen proje kapsamında TÜSEV, yasal çalışmalar ve sivil toplum kamu işbirliğini hedef alan aktiviteler gerçekleştirecektir. Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu Hibe Projesi STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu rapor Avrupa Birliği’nin yardımıyla hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden yalnızca TÜSEV sorumlu olup, herhangi bir şekilde AB’nin görüşlerini yansıttığı şeklinde yorumlanamaz.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

Projede öngörülen faaliyetlerden bir tanesi, Türkiye’de sivil toplum-kamu diyalogunun iyileştirilmesi amacıyla, yasal değişiklik önerileri raporunun hazırlanmasıdır. İlgili rapor, Bilgi Üniversitesi İnsan Hakları Merkezinden Dr. Ulaş Karan ve Uzman Gökçeççek Ayata tarafından uzun bir araştırma süreci sonunda hazırlanmıştır. Raporda, uluslararası insan hakları hukukunda yer alan örgütlenme özgürlüğüne ve onunla bağlantılı olarak gündeme gelen ifade özgürlüğü, bilgi edinme hakkı, toplanma özgürlüğü, nefret söylemi ve adalete erişime ilişkin standartlar ile Türkiye’deki birincil mevzuat karşılaştırmalı olarak ele alınmaktadır. Bu karşılaştırmaya dayanarak, örgütlenme özgürlüğü kapsamında gündeme gelen belirli konular dahilinde Türkiye hukukunda bu konularla ilgili yasal iyileştirme önerileri de raporda dikkate sunulmaktadır.

Hazırlanan raporu STK’ların görüş ve önerilerine açmak amacıyla TÜSEV farklı illerde danışma toplantıları düzenlemektedir. Bu toplantıların ilki **13 Mayıs 2014’te İstanbul’da** gerçekleştirilmiştir.

Toplantı Gündemi

Program:

10.30 – 10:45 Açılış

10.45 – 11.30 Sunum: “Sivil Topluma Aktif Katılım: Uluslararası Standartlar, Ulusal Mevzuattaki Engeller, Öneriler Raporu”, Gökçeççek Ayata ve Ulaş Karan

11.30 – 12.00 Soru-Cevap

12:00 – 12.45 Atölye oturumu

12.45 – 13.45 Öğle Yemeđi

13:45- 14:30 Atölye Oturumu

14:30 – 15.00 Atölye sunumları ve deđerlendirme

Katılımcılar

Toplantıya Ankara ve İstanbul’dan 15 STK’dan 17 temsilci katılmıştır.

	Kurum	Şehir
1	Yeşil Adımlar Çevre Eđitimi Derneği	İstanbul
2	ÇEKÜL Vakfı	İstanbul
3	Yeryüzü Derneği	İstanbul
4	SEBAT Vakfı	İstanbul
5	Gelişim Platformu	İstanbul
6	EBSAD	İstanbul
7	Diyalog ve Uzlaşma Derneği	İstanbul

Bu Hibe Projesi STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu rapor Avrupa Birliği’nin yardımıyla hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden yalnızca TÜSEV sorumlu olup, herhangi bir şekilde AB’nin görüşlerini yansıttığı şeklinde yorumlanamaz.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

8	Türkiye Çevre Platformu	İstanbul
9	Bakırköy Kent Konseyi	İstanbul
10	Avrupa Hareketi ve Türkiye Derneği	İstanbul
11	Yerel Katılımı Destekleme Derneği	İstanbul
12	STGM	Ankara
13	Türkiye Diyabet Vakfı	İstanbul
14	Kafkas Dernekleri Federasyonu	İstanbul
15	İstanbul Bilgi Üniversitesi İnsan Hakları Merkezi	İstanbul

Toplantıda, yukarıda bahsedilen kapsamlı raporu hazırlayan uzmanların bulgu ve önerilerini paylaştıkları sunumun ardından 3 grup halinde atölye çalışması gerçekleştirildi. Grup çalışmalarında aşağıdaki üç genel başlık altında önce mevcut sorunları paylaşan katılımcılar, daha sonra bu sorunların çözümü için önerilerini paylaştılar.

Katılımcıların üzerinde uzlaştığı mevzuata dair genel önerileri şunlardır:

- ❖ Mevcut mevzuatın dili sadeleştirilmeli, muğlak ifadeler tekrar gözden geçirilmeli ve mevzuat tüm yurttaşların okuyarak anlayabileceği hale getirilmelidir.
- ❖ Mevzuata dair keyfi uygulamaların önüne geçilmelidir.

Bu genel öneriler dışında, her üç grubun, ilgili konu başlıkları altında geliştirdikleri ve üzerinde uzlaştıkları öneriler aşağıda sunulmaktadır:

Kuruluş, Üyelik, Sona Erme, Tescil ve Tüzüğe dair Öneriler

Kuruluş:

- ❖ STK’lar dernek veya vakıf şeklinde kısıtlı formlar altında örgütlenmek zorunda bırakılmamalı. Yurttaşlar kayıt zorunluluğu olmaksızın farklı formlarda örgütlenebilmelidir.
- ❖ Dernek kurulurken aranan asgari sayı (7) çok yüksek bulunmaktadır. Bu sayı en fazla üç kişi olmalıdır. Buna benzer olarak, yönetim kurulu ve denetim kurulu gibi organlarda aranan üye sayısı da düşürülmelidir. Yönetim kurulu toplantılarının dijital platformlarda yapılmasının önü açılmalıdır.
- ❖ Dernek tüzükleri ve vakıf senetleri aracılığıyla yapılan faaliyet sınırlamaları yürütme açısından pek çok sorun yaşanmasına sebep olmaktadır. Tüzükte değişiklik yapılması için gereken bürokrasi hafifletilmelidir.
- ❖ Tüzükle belirlenen zorunlu organlar ortadan kaldırılmalı, dernekler kendi yönetim sistemlerini kendileri belirleyebilmelidirler.

Bu Hibe Projesi STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu rapor Avrupa Birliği’nin yardımıyla hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden yalnızca TÜSEV sorumlu olup, herhangi bir şekilde AB’nin görüşlerini yansıttığı şeklinde yorumlanamaz.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

- ❖ Derneklerin yaşadığı en temel sorunlardan biri “adres gösterme” şartıdır. Günümüz şartları göz önünde bulundurularak dernekler için adres gösterme zorunluluğu ortadan kaldırılmalıdır. Bunun yanında hukuki görüşle iki derneğin aynı mekânı paylaşmaması gibi fiili olarak getirilen kısıtlamalar kaldırılmalı; günümüz şartları ve yol açabilecekleri sorunlar düşünülerek gerekli düzenleme ve iyileştirmeler yapılmalıdır.
- ❖ Kuruluş sürecinde derneklere evrakların dijital kopyalarını iletme alternatifi de tanınmalıdır.

Faaliyetler, Yönetim, Denetim, Cezalar, Fon Geliştirme ve Kamu Yararı Statüsüne dair Öneriler

Denetim ve Cezalar

- ❖ Derbis sisteminin uygulamaya konulması geçmişe oranla rahatlık sağlamıştır ancak yeterli değildir. Defter tutma zorunluluğu ve defterlere yapılan özel denetimler kaldırılmalı; mevzuat derneklerin kendilerini denetlemelerine olanak sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. STK’ların bağımsızlıklarının korunabilmesi için bağımsız denetim mekanizmaları oluşturulmalı, kamu tarafından yapılan denetim kaldırılmalıdır.
- ❖ Bürokratik işlemlerde yapılan hatalara ödenen cezalar orantısızdır. Derneklerin finansal sürdürülebilirlik kapasiteleri göz önünde bulundurularak bu miktarlar azaltılmalıdır. Buna ek olarak derneklere direkt ceza kesilmemeli, öncesinde uyarıda bulunulmalı ve hatayı düzeltebilmeleri için süre verilmelidir.

Bağış Toplama

- ❖ Bağış ve yardım toplamanın önündeki maddi, siyasi ve bürokratik engeller kaldırılmalı; süreçler STK’ların kaynak yaratmalarını kolaylaştıracak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

Kamusal Destek

- ❖ Belediyeler sağladıkları tüm yardımlar için açık duyuru yapmalıdırlar. Aynı yardım haricinde STK’lara ayrılan kaynaklar ise mutlaka şeffaf bir hibe prosedürü aracılığı ile sağlanmalıdır.
- ❖ Kamu kurumlarının aynı desteklerini teşvik eden düzenlemeler yapılmalıdır: özellikle yerelde STK’ların ücretsiz, planlanmış ve randevulu kullanımına açık toplanma mekânları sağlanmaları teşvik edilmelidir.

Kamu Yararı (Statüsü)

- ❖ Kamu yararı tanımı öncelikle tekrardan tartışmaya açılmalı, akabinde tekrardan üretilmelidir.

Diđer:

Bu Hibe Projesi STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu rapor Avrupa Birliği’nin yardımıyla hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden yalnızca TÜSEV sorumlu olup, herhangi bir şekilde AB’nin görüşlerini yansıttığı şeklinde yorumlanamaz.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

- ❖ Tüm STK’lar için kira stopajı vb. masraflar kaldırılmalıdır.
- ❖ Özellikle özel sektörün STK'lara bağış yapmasını destekleyecek şekilde vergi indirimleri gibi teşvikler mevzuatla düzenlenmelidir.
- ❖ Gönüllük konusu tartışmaya açılmalı ve bir gönüllülük mevzuatı oluşturulmalıdır.

Kamu- STK İlişkilerini Düzenleyen Mevzuata dair Öneriler

- ❖ Hem yerel hem de merkezi idaredeki kamu kurumları ve STK’lar arasında düzenli iletişimi sağlayacak katılımcı yollarla üretilmiş bir mevzuat oluşturulmalıdır.
- ❖ Her kamu kurumunun teşkilatlanmasında STK’larla iletişimi sağlayacak yetkili kimseler veya departmanlar bulunmalıdır.
- ❖ Sivil toplumla istişareye açılan farklı konular için farklı danışma kurulları oluşturulmalıdır.
- ❖ STK’ları denetleme rolü olan devlet kurumları ile kamu finansmanı sağlayan devlet kurumları birbirlerinden bağımsız yapılandırılmalıdır.
- ❖ Özellikle danışma süreçlerinde geçerli olması amacıyla “şeffaflık ve hesap verilebilirlik” ilkelerinin standartları belirlenmelidir. Danışılan STK’ların kimler olduğu, hangi konuda danışıldığı, ne yönde geribildirim verdikleri ve verilen geribildirim politikası yapma sürecine nasıl yansıdığı kamuoyuyla mutlaka paylaşılmalıdır.
- ❖ Özellikle yerel yönetimler dahilinde kurulan danışma kurulları tamamen şeffaf şekilde oluşturulmalı ve yürütülmelidir.

Bu Hibe Projesi STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu rapor Avrupa Birliği’nin yardımıyla hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden yalnızca TÜSEV sorumlu olup, herhangi bir şekilde AB’nin görüşlerini yansıttığı şeklinde yorumlanamaz.